

Rakovina prostaty: Co je důležité vědět?

Prof. MUDr. Marek Babjuk, CSc., předseda České urologické společnosti ČLS JEP a přednosta Urologické kliniky 2. LF UK a FN Motol odpovídal 5. srpna 2014 na dotazy týkající se léčby rakoviny prostaty na webovém portále Žena-in.cz.

Dotaz: *Jak často mají chodit muži po 50 letech na preventivní prohlídky?*

Odpověď: Doporučená frekvence preventivních vyšetření prostaty závisí na konkrétní situaci a nálezů při prvním vyšetření. Jedním z faktorů, který interval ovlivňuje, je hodnota PSA v krvi. Zhruba lze říci, že v situacích, kdy je hodnota PSA nižší než 1,0, je kontrola doporučována po 2-3 letech, je-li vyšší, pak za rok, případně i dříve. Ale konkrétní rozhodnutí mohou ovlivnit případné potíže pacienta, nález na ultrazvukovém vyšetření nebo při pohmatu prostaty.

Dotaz: *Je možné objevit rakovinu prostaty po hmatu (podobně jako bulku v prsu)?*

Odpověď: Podezření na přítomnost rakoviny prostaty je možné vyslovit i na základě vyšetření prostaty pohmatem (které provádíme přes konečník). Je ale třeba říci, že po hmatu je dostupná pouze malá část prostaty a vyšetřit lze pouze její povrch. Je tedy logické, že pohmatem můžeme zachytit až nádory větší. Řada včas zachycených nádorů má úplně normální pohmatový nález a je nalezena jen díky vyšší hodnotě PSA. Na druhou stranu, ne každý podezřelý pohmatový nález musí být nádorem. Definitivní diagnózu je možné stanovit pouze na základě histologického vyšetření vzorků prostaty získaných biopsií. Tu proto indikujeme při podezření na základě pohmatového nálezu nebo vyšší hodnoty PSA.

Dotaz: *Je rakovina prostaty dědičná?*

Odpověď: Odhadujeme, že zhruba 10 % nádorů prostaty jsou nádory dědičné. Rakovina se pak objevuje u příbuzných mužů v dané rodině. Typické je, že přichází v mladším věku a chová se agresivněji. Podezření bychom měli mít vždy, když se nádor prostaty objeví u dvou a více přímých příbuzných, a také, když je u přímého příbuzného (otec, bratr), zachycen v mladším věku. U mužů v těchto rodinách pak obvykle doporučujeme dřívější začátek kontrol, již po 40 letech věku.

Dotaz: *Když má muž zvýšené hodnoty PSA, jak často má chodit na kontrolní odběry? Je možné, že u takového muže rakovina prostaty nepropukne?*

Odpověď: Hodnota PSA vyjadřuje pouze míru rizika, že pacient může mít rakovinu prostaty. Vyšší hodnota je spojena s vyšším rizikem, ale nikoliv s jistotou diagnózy rakoviny. Intervaly mezi odběry závisí na konkrétní hodnotě PSA a na celé řadě dalších faktorů, jako je věk nemocného, nález při vyšetření pohmatem atd.

Dotaz: *S jakými mýty a desinformacemi se setkáváte a na které byste chtěl upozornit (v rámci vnímání prevence)?*

Odpověď: Přesnou příčinu vzniku rakoviny prostaty neznáme, proto ani tzv. primární prevence není možná. Vzniku onemocnění proto není možné předejít ani užíváním některých doplňků stravy nebo volně prodejných léků, jak je často v reklamách naznačováno. Jedinou racionální cestou je tzv. druhotná prevence, tedy včasný záchyt onemocnění v době, kdy je ještě vyléčitelné.